

บันทึก

เรื่อง การเสียดำภาคหลวงตามมาตรา ๘๒ แห่งพระราชบัญญัติ
ปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ สำหรับน้ำมันดิบที่ได้จากการทดสอบ
กำลังการผลิตของหลุมปิโตรเลียม

กรมทรัพยากรธรณี ได้มีหนังสือ ที่ อก ๐๓๐๕/๔๐๔๗ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๓๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กรมทรัพยากรธรณีได้รับหนังสือของบริษัท บีพี ปิโตรเลียม ดีเวลลอปเมนต์ จำกัด ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๓๐ ว่า บริษัท บีพีฯ ซึ่งเป็นผู้รับสัมปทานปิโตรเลียม แปลงสำรวจ BP ๑ บนบกบริเวณภาคกลางได้เจาะหลุมสำรวจ BP ๑-๗ ในบริเวณจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า เป็นหลุมน้ำมันดิบ และเพื่อทดสอบหากำลังการผลิตของหลุม น้ำมันดิบดังกล่าว บริษัท บีพีฯ จำเป็นต้องทดลองทำการผลิตเป็นระยะเวลาประมาณหนึ่งถึงสองวัน ซึ่งจะได้น้ำมันดิบจากการทดสอบจำนวนหนึ่งด้วยน้ำมันดิบที่ได้จากการทดสอบจำนวนดังกล่าวนี้ บริษัท บีพีฯ จะต้องทำการป้องกันมิให้เกิดความโศโครกต่อที่ใด บริษัท บีพีฯ จึงได้มีหนังสือถึงกรมทรัพยากรธรณีเพื่อประสานงานให้โรงกลั่นน้ำมันบางจากยอมรับที่จะนำน้ำมันดิบที่ได้จากการทดสอบไปขจัด ทั้งนี้ เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดความโศโครกด้วยน้ำมันที่มีค่าใช้จ่ายต่ำและเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติด้วย กรมทรัพยากรธรณีพิจารณาแล้วเห็นว่า การนำน้ำมันดิบที่ได้จากการทดสอบไปขจัดในโรงกลั่นน้ำมันจะเป็นการป้องกันที่ดีมิให้เกิดการโศโครกด้วยน้ำมันและยังเป็นประโยชน์ในการทดลองกลั่นเพื่อศึกษาวิเคราะห์คุณภาพน้ำมันดิบจากแหล่งดังกล่าวที่ได้สำรวจพบใหม่อีกด้วย จึงได้ติดต่อกับโรงกลั่นน้ำมันบางจากซึ่งเป็นโรงกลั่นที่ดำเนินการโดยบริษัทที่หน่วยงานของรัฐถือหุ้นทั้งหมด ให้นำน้ำมันดิบที่ได้จากการทดสอบดังกล่าว ทางโรงกลั่นน้ำมันบางจากซึ่งได้เคยปฏิเสธที่จะรับน้ำมันดิบที่ได้จากการทดสอบมาตลอด เนื่องจากน้ำมันดิบที่ได้จากการทดสอบจะเป็นน้ำมันที่มีโคลน น้ำ และสิ่งเจือปนอื่น ๆ รวมอยู่ด้วยเป็นจำนวนมากอาจทำให้เกิดปัญหาทางเทคนิคขึ้น ได้พิจารณาเห็นว่า หากยอมรับที่จะขจัดน้ำมันดิบที่ได้จากการทดสอบครั้งนี้แล้วก็จะเป็นการประสานประโยชน์ของทุกฝ่าย กล่าวคือนอกจากจะเป็นวิธีการป้องกันที่ดีมิให้เกิดโศโครกด้วยน้ำมันแล้ว ยังเป็นการทดลองกลั่นเพื่อได้ข้อมูลต่าง ๆ ในการกลั่นน้ำมันดิบดังกล่าวให้เกิดประโยชน์สูงสุดในอนาคตอีกด้วย โรงกลั่นน้ำมันบางจากจึงได้ยินยอมรับน้ำมันดิบที่ได้จากการทดสอบครั้งนี้โดยจะเป็นผู้ดำเนินการขนส่งเอง และโดยที่เป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการในทันทีที่บริษัท บีพีฯ ทำการทดสอบ โรงกลั่นจึงได้รับน้ำมันดิบที่ได้จากการทดสอบไปแล้วในที่ทำการทดสอบหลุมปิโตรเลียม คือ ในวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๓๑ เป็นจำนวนทั้งสิ้น ๑๗๕.๘๗๓ บาเรล

เนื่องจากกรมทรัพยากรธรณีพิจารณาเห็นว่า น้ำมันดิบที่ได้จากการทดสอบอาจมีปัญหาด้านกฎหมายเกี่ยวกับค่าภาคหลวงจึงได้นำเสนอคณะกรรมการปิโตรเลียมเพื่อพิจารณา คณะกรรมการปิโตรเลียมได้มีมติในการประชุมวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๑ เห็นว่า ข้อกำหนด

ตามกฎหมายปิโตรเลียมในปัจจุบันมิได้มีข้อกำหนดไว้ชัดเจนที่จะใช้บังคับหรือจัดการในเรื่องของน้ำมันดิบที่ได้จากการทดสอบ สมควรนำเรื่องหรือคณะกรรมการกฤษฎีกาเสียก่อน

กรมทรัพยากรธรณีจึงขอหารือว่า น้ำมันดิบที่ได้จากการทดสอบหลุมปิโตรเลียมและผู้รับสัมปทานได้ทำการขจัดโดยมอบให้แก่โรงกลั่นน้ำมันเป็นผู้ดำเนินการในลักษณะเช่นเดียวกับที่กล่าวมาข้างต้น สามารถถือเป็นปิโตรเลียมที่ผลิตและใช้ไปในสภาพเดิมในราชอาณาจักรเพื่อการวิเคราะห์ ทดลอง สํารวจ ฯลฯ ตามที่มาตรา ๘๒ (๒)^๑ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ กำหนดยกเว้นไม่ต้องเสียค่าภาคหลวงได้หรือไม่ และหากไม่ได้พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ มีข้อกำหนดใดที่จะใช้เป็นหลักดำเนินการเกี่ยวกับน้ำมันดิบที่ได้จากการทดสอบหลุมปิโตรเลียมหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๗) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว ประกอบกับฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม (กรมทรัพยากรธรณี) แล้ว สรุปคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรมได้ความว่า กรมทรัพยากรธรณีประสงค์จะหารือว่า น้ำมันดิบที่ได้จากการทดสอบกำลังผลิตของหลุมปิโตรเลียมที่โรงกลั่นน้ำมันบางจากนำไปขจัดนั้น จะต้องเสียค่าภาคหลวงหรือไม่ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๗) เห็นว่า ผู้รับสัมปทานมีหน้าที่ป้องกันมิให้สถานที่ใดเกิดความโสโครกด้วยน้ำมันตามมาตรา ๗๕^๒ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ เมื่อผู้รับสัมปทานรายนี้ขอให้กรมทรัพยากรธรณิตดต่อให้โรงกลั่นน้ำมันบางจากนำน้ำมันดิบไปขจัดในโรงกลั่นน้ำมัน เพื่อป้องกันมิให้เกิดความโสโครกด้วยน้ำมัน และกรมทรัพยากรธรณียอมรับผิดชอบให้ ย่อมเป็นวิธีการที่ผู้รับสัมปทานทำการป้องกันความโสโครกแก่สถานที่ใด ๆ ตามหน้าที่แล้ว กรณีจึงมิใช่เป็นการที่ผู้รับสัมปทาน

^๑ พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔

มาตรา ๘๒ ให้ผู้รับสัมปทานเสียค่าภาคหลวงสำหรับปิโตรเลียมที่ขายหรือจำหน่าย แต่ไม่ต้องเสียค่าภาคหลวงสำหรับปิโตรเลียมดังต่อไปนี้

- (๑) ปิโตรเลียมที่ส่งชำระเป็นค่าภาคหลวง
 - (๒) ปิโตรเลียมที่ผลิตและใช้ไปในสภาพเดิมในราชอาณาจักรเพื่อการวิเคราะห์ ทดลอง สํารวจ ผลิต อนุรักษ์ เก็บรักษา และขนส่งปิโตรเลียม
 - (๓) ปิโตรเลียมที่ส่งออกนอกราชอาณาจักรเพื่อการวิเคราะห์และทดลอง
 - (๔) ก๊าซธรรมชาติที่โอนโดยไม่มีค่าตอบแทนให้แก่ผู้รับสัมปทานรายอื่นเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรปิโตรเลียมเมื่อได้รับอนุมัติจากอธิบดี
 - (๕) ก๊าซธรรมชาติที่จำเป็นต้องเผาทิ้งระหว่างการผลิตปิโตรเลียม
- กรณีตาม (๒) ถึง (๕) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กรมทรัพยากรธรณีกำหนด

^๒ พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔

มาตรา ๗๕ ในการประกอบกิจการปิโตรเลียม ผู้รับสัมปทานต้องป้องกันโดยมาตรการอันเหมาะสมตามวิธีการปฏิบัติงานปิโตรเลียมที่ดีเพื่อมิให้ที่ใดโสโครกด้วยน้ำมันโคลน หรือสิ่งอื่นใด

ในกรณีที่ใดเกิดความโสโครกด้วยน้ำมัน โคลน หรือสิ่งอื่นใดเนื่องจากการประกอบกิจการปิโตรเลียมโดยผู้รับสัมปทาน ผู้รับสัมปทานต้องบำบัดปิดป้องความโสโครกนั้นโดยเร็วที่สุด

ขาย^๓ หรือจำหน่าย^๔ ปิโตรเลียม ดังนั้น ผู้รับสัมปทานจึงไม่ต้องเสียค่าภาคหลวงตามมาตรา ๘๒^๕ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ สำหรับน้ำมันดิบดังกล่าว

(ลงชื่อ) อมร จันทรมบูรณ์
(นายอมร จันทรมบูรณ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กรกฎาคม ๒๕๓๑

^๓ พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔
มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“ขาย” หมายความว่า รวมถึงแลกเปลี่ยนและโอนโดยมีค่าตอบแทนด้วย

“จำหน่าย” หมายความว่า ส่งน้ำมันดิบไปยังโรงกลั่นน้ำมันหรือสถานที่เก็บรักษาเพื่อการกลั่นน้ำมันของผู้รับสัมปทาน นำปิโตรเลียมไปใช้ในกิจการใดๆ ของผู้รับสัมปทานโดยไม่มีการขาย หรือโอนปิโตรเลียมโดยไม่มีค่าตอบแทน

ฯลฯ

ฯลฯ

^๔ โปรดดูเชิงอรรถที่ (๓)

^๕ โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑)